

**„WSPÓŁCZESNE TENDENCJE W OPISIE ZABURZEŃ MOWY”
KONFERENCJA POŚWIĘCONA PAMIĘCI PROF. LEONA KACZMARKA
Kazimierz Dolny, 16-17 października 1997 roku**

W październiku 1996 r. zmarł prof. dr Leon Kaczmarek, kierownik Zakładu Logopedii UMCS, założyciel i wieloletni przewodniczący Polskiego Towarzystwa Logopedycznego, twórca programów i organizator kształcenia logopedów. W rocznicę Jego śmierci prof. dr hab. Stanisław Grabias – kierownik Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego w Lublinie, zorganizował konferencję naukową poświęconą omówieniu współczesnych tendencji w opisie zaburzeń mowy.

Na konferencję zostały zaproszone największe autorytety zajmujące się problematyką zaburzeń mowy z wiodących ośrodków uniwersyteckich w Polsce. Zaprezentowano niezwykle interesujące opracowania ujmujące problem patologii mowy w różnych aspektach i z perspektywy różnych dyscyplin naukowych.

W pierwszym dniu obrad podjęto przede wszystkim problematykę centralnych uwarunkowań i zaburzeń procesu mowy. Przedstawiono następujące referaty:

Prof. dr hab. Bożydar K a c z m a r e k (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie) omówił *Mózgową organizację mowy*, bazując na opracowanym przez siebie neurocybernetycznym modelu mowy.

Prof. dr hab. Stanisław G r a b i a s (UMCS w Lublinie) przedstawił referat pt.: *Kompetencje, sprawności a zaburzenia mowy*. Podkreślił, iż pełny opis patologii mowy jest możliwy, jeżeli odnosimy go do kompetencji językowej, komunikacyjnej i kulturowej oraz wskazujemy na dysfunkcje sprawności percepcyjnej lub/i realizacyjnej.

Prof. dr hab. Piotra Ł o b a c z (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu) omówiła zagadnienie *Wymowa patologiczna a norma fonetyczna w świetle analizy akustycznej*. Podejmując dyskusję nad kryteriami ustalenia granicy pomiędzy normą a patologią, wskazała, iż ogromną rolę w tym zakresie pełni fonetyka akustyczna. Na przykładach metod wizualizacji mowy ukazała potrzebę uwzględniania czynnika akustyczno-audytywnego, a nie tylko artykulacyjnego w opisie zaburzeń mowy.

Prof. dr hab. Tadeusz Gałkowski (Uniwersytet Warszawski) przedstawił w niezwykle interesujący sposób *Trudności w procesie komunikacji u dzieci z autyzmem*. Autyzm jest nadal bardzo złożonym problemem, nie pozwalającym osiągać łatwo postępów w rehabilitacji. Stąd istnieje ciągła potrzeba prowadzenia badań i szukania efektywnych metod terapii.

Dr n. med. Andrzej Czernikiewicz (Akademia Medyczna w Lublinie) w referacie *W kierunku językowego modelu schizofrenii* zaprezentował w szerokiej perspektywie problem schizofrenii, widząc nie tylko aspekt psychiatryczny tej choroby, ale również wymiar językowy tego zaburzenia. Podkreślił, iż analiza zachowań językowych pozwala w pełnym zakresie zobaczyć symptomy schizofrenii i wyjaśnić mechanizm zaburzenia.

W drugim dniu obrad referaty przedstawili:

Prof. dr hab. Maria Kielar-Turska (Uniwersytet Jagielloński) w referacie *Psychologiczne i psycholingwistyczne badania nad mową dziecka. Retrospekcja i obszary aktualnych badań* dała wyczerpujący i porządkujący historycznie przegląd badań nad rozwojem mowy dziecka, które prowadzili psycholodzy, a od lat pięćdziesiątych naszego stulecia również psycholingwiści. Ten referat wskazał na istnienie ogromnego potencjału wiedzy, która powinna być wykorzystana w opisie zaburzeń mowy.

Prof. dr hab. Marta Bogdanowicz (Uniwersytet Gdański) przygotowała również niezmiernie interesujący przegląd badań nad dysleksją w referacie *Realność dysleksji. Historia badań, terminologia, definicje*. To wystąpienie ukazało ogromną złożoność tego problemu, różnorodność poglądów i powiązanie problemów dysleksji, dysgrafii, dysortografii i zaburzeń mowy.

Prof. dr hab. Anna Herzyk (UMCS w Lublinie) w referacie *Wariantywność przejawów afazji. Problem teoretyczny i diagnostyczny* dokonała przeglądu różnorodnych taksonomii afazji i nakreśliła szerokie perspektywy badań nad zaburzeniami mowy w neuropsychologii. Afazja jest dzisiaj bogato udokumentowanym zaburzeniem, nadal jednak, szczególnie z punktu widzenia praktycznego, nie w pełni opracowanym.

Dr Zdzisław M. Kurkowski (UMCS w Lublinie) zaprezentował w ramach referatu *Możliwości i ograniczenia nauczania języka dzieci z uszkodzonym narządem słuchu* analizę zjawiska percepcji dźwięków mowy i jego zaburzeń.

Dr Zbigniew Tarkowski (UMCS w Lublinie) ukazał klasyfikacje niepłynności mówienia i jękania w referacie *Istota jękania*.

Materiały z konferencji zostaną opublikowane w serii „Komunikacja językowa i jej zaburzenia” łącznie z następującymi materiałami przygotowanymi na konferencję: prof. Teresa Skubalanka: *Poznanie zmysłowe a język*; prof. Barbara Boniecka: *Definicje i eksplikacje dziecięce*; prof. Jan Ożdżyński: *Z zagadnień normalizacji terminologii logopedycznej*; mgr Jolanta Panasiuk, dr Tomasz Woźniak: *Pojęcie tekstu a zaburzenia mowy*; dr Helena Borowiec: *Badanie sprawności semantycznej u dzieci sześciolletnich*; dr Anna Sołtys-Chmielowicz: *Substytucja i elizja głosek*

w zaburzeniach mowy; dr Jagoda Cieszyńska: *Opis językowych wypowiedzi dziecka autystycznego*; dr Stanisław Milewski: *Śródgłosowe grupy spółgłoskowe w tekstach mówionych dzieci w wieku przedszkolnym*; dr Elżbieta Stecko: *Próba ustalenia norm dojrzałości motorycznej, np. artykulacyjnej, dzieci w wieku przedszkolnym*; dr Grażyna Jastrzębowska: *Z metodologii opisu alalii*; mgr Jolanta Panasiuk: *Strategie komunikacyjne w przypadkach afatycznych zaburzeń mowy*; mgr Aneta Domagała: *Opis jako forma wypowiedzi mówionej dzieci upośledzonych umysłowo*; mgr Urszula Naumiuk: *Wartościowanie rzeczywistości w przeżyciach emocjonalnych dziecka*.

Konferencja ukazała szeroki wachlarz problemów związanych z patologią mowy, podejmowanych przez różne ośrodki badawcze w Polsce. Ukazała również, iż rozpoczęte przez prof. Leona Kaczmarka w Lublinie działania na rzecz polskiej logopedii przynoszą wymierne rezultaty w teorii i w praktyce.

Zdzisław M. Kurkowski
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Lublin